

Fundacja Praesterno

**Standardy promocji zdrowia,
profilaktyki zachowań ryzykownych,
profilaktyki zaburzeń psychicznych
oraz współpracy
ze środowiskiem lokalnym
dla szkół i innych
placówek oświatowych**

Warszawa 2023

Standardy promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych, profilaktyki zaburzeń psychicznych oraz współpracy ze środowiskiem lokalnym dla szkół i innych placówek oświatowych

**Ministerstwo
Edukacji i Nauki**

Projekt „Promocja zdrowia i profilaktyka w rozwoju” został dofinansowany z budżetu Państwa w ramach programu „Pozytywna szkoła – realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej – II Edycja. Moduł II. Podniesienie jakości działań w zakresie promocji zdrowia oraz profilaktyki w przedszkolach, szkołach i placówkach m.in. młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych”.

Standardy promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych, profilaktyki zaburzeń psychicznych oraz współpracy ze środowiskiem lokalnym dla szkół i innych placówek oświatowych zostały opracowane w ramach realizacji zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. Pozytywna szkoła – realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej – II Edycja. Program obejmował Moduł II zadania: Podniesienie jakości działań w zakresie promocji zdrowia oraz profilaktyki w przedszkolach, szkołach i placówkach m.in. w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i był prowadzony w okresie od 4 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. na podstawie umowy nr MEiN/2022/DWEW/1771, zawartej między Ministerstwem Edukacji i Nauki a Fundacją Praesterno.

Standardy opracował zespół w składzie:

Anna Borkowska

Hanna Nałęcz

Katarzyna Okulicz-Kozaryn

Marta Witkowska

Tomasz Kowalewicz

Redakcja

Jagoda Latomska, Tomasz Kowalewicz

Współpraca

Jan Latkowski

Standardy promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych, profilaktyki zaburzeń psychicznych oraz współpracy ze środowiskiem lokalnym dla szkół i innych placówek oświatowych są dostępne na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 (CC BY 4.0), <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>

Spis treści

WPROWADZENIE DO STANDARDÓW	6
CZYM SĄ STANDARDY	6
DEFINICJA STANDARDU	6
PRZYKŁADY.....	7
WDRAŻANIE STANDARDÓW PRZEZ SZKOŁĘ/PLACÓWKĘ.....	8
PIŚMIENICTWO	9
ST1: STANDARDY WSPÓLNE – ZESTAW STANDARDÓW PRZYPISANYCH WSZYSTKIM BRANYM POD UWAGĘ OBSZAROM	11
STANDARD 1	11
STANDARD 2	12
STANDARD 3	13
STANDARD 4	14
STANDARD 5	15
STANDARD 6	16
S2: STANDARDY REALIZACJI DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PROMOCJI ZDROWIA W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH SYSTEMU OŚWIATY, DOTYCZĄCE ZWIĘKSZANIA KONTROLI NAD WŁASNYM ZDROWIEM I CZYNNIKAMI JE WARUNKUJĄCYMI W CELU POPRAWY I WZMACNIANIA ZDROWIA ORAZ KSZTAŁTOWANIA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA.....	17
STANDARDY WEJŚCIOWE.....	17
STANDARD 1	17
STANDARD 2	18
STANDARDY REALIZACJI.....	19
STANDARD 3	19
STANDARD 4	20
STANDARD 5	21
STANDARD 6	22
STANDARDY EFEKTU	23
STANDARD 7	23
S3: STANDARDY REALIZACJI DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH UCZNIÓW W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH SYSTEMU OŚWIATY W ZAKRESIE REDUKCJI ZAGROŻEŃ I ZMNIEJSZANIA LICZBY TYCH ZACHOWAŃ	24
STANDARDY WEJŚCIOWE.....	24
STANDARD 1	24
STANDARDY REALIZACJI.....	26
STANDARD 2	26
STANDARD 3	27
STANDARDY EFEKTU	28
STANDARD 4	28
S4: STANDARDY REALIZACJI DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI ZABURZEŃ PSYCHICZNYCH DOTYCZĄCYCH REDUKCJI ZAGROŻEŃ I ZMNIEJSZANIA LICZBY ZACHOWAŃ ŚWIADCZĄCYCH O PROBLEMACH ZDROWIA PSYCHICZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY	29
STANDARDY WEJŚCIOWE.....	29
STANDARD 1	29
STANDARDY REALIZACJI.....	30
STANDARD 2	30

STANDARD 3	32
STANDARD 4	32
STANDARD 5	33
STANDARD 6	34
STANDARDY EFEKTU	35
STANDARD 7	35
S5: STANDARDY, ZASADY I FORMY WSPÓŁPRACY¹ PRZEDSZKOLA, SZKOŁY I INNEJ PLACÓWKI SYSTEMU OŚWIATY Z OTOCZENIEM/ŚRODOWISKIEM LOKALNYM NA RZECZ REALIZACJI SKUTECZNYCH I EFEKTYWNYCH DZIAŁAŃ PROMOCJI ZDROWIA, PROFILAKTYKI ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH I PROFILAKTYKI ZABURZEŃ PSYCHICZNYCH.....	37
STANDARDY WEJŚCIOWE	37
STANDARD 1	37
STANDARD 2	38
STANDARDY REALIZACJI.....	39
STANDARD 3	39
STANDARD 4	40
STANDARDY EFEKTU	41
STANDARD 5	41

Wprowadzenie do standardów

Zdrowie i edukacja są ze sobą wzajemnie powiązane, stanowią podstawowe prawa człowieka i kluczowe czynniki niezbędne dla prawidłowego rozwoju jednostek i społeczeństwa.

Zdrowie jest zasobem dla edukacji – dobre zdrowie dzieci sprzyja uczeniu się, dobremu przystosowaniu do szkoły, osiągnięciom szkolnym i satysfakcji z funkcjonowania w szkole. Umożliwia także rozwijanie uzdolnień, zainteresowań i kreatywności, utrzymywanie dobrych relacji z rówieśnikami i dorosłymi¹.

Edukacja jest zasobem dla zdrowia – im wyższy jest poziom wykształcenia, tym mniejsze wskaźniki umieralności i zachorowalności, mniejsza częstość występowania chorób przewlekłych i zachowań ryzykownych oraz dłuższe trwanie życia. Edukacja pomaga ludziom uzyskać kompetencje niezbędne do dbania o zdrowie, jego ochronę i doskonalenie².

Standardy stanowią natomiast zasoby operacyjne dla systemu edukacyjnego i wzmacniają jego skuteczność, wspierając zdrowie i dobre samopoczucie uczniów i uczennic, personelu i społeczności poprzez spójne, efektywne podejście do działań w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

Czym są standardy

Standardy określają pewien zakres i poziom jakości działań w danym obszarze. Wskazują kluczowe elementy i sposoby działania. W związku z tym konieczne jest zastosowanie ogólnej, uniwersalnej formuły ich zapisu.

Tworzeniu standardów często towarzyszy – jako kolejny krok – tworzenie wytycznych i procedur ich wdrażania. Uzupełnianie standardów o wskazówki aplikacyjne, wzory wdrażania, jest konieczne zwłaszcza wtedy, gdy podmioty realizujące standardy w danym obszarze różnią się od siebie instytucjonalnie, zakresem działalności lub organizacyjnie. W związku z tym proces budowania standardów powinien zostać uzupełniony o stworzenie materiałów aplikacyjnych, które pozwolą na uszczegółowienie sposobu wdrażania tych standardów w konkretnych jednostkach.

Definicja standardu

Standardy są to normy określające podstawowe wymagania stawiane czemuś, jest to poziom towarów lub usług, zwłaszcza spełniający podstawowe wymagania – wg słownika PWN.

Jest to poziom jakości lub osiągnięć; coś stosowane jako miara, norma lub wzór w ocenach porównawczych; jest sposobem wyznaczenia minimalnego poziomu jakości, przy jednocze-

¹ Barbara Woynarowska, Krzysztof Ostaszewski, Lesław Kulmatycki. *Działania szkół na rzecz zdrowia w Polsce. Diagnoza i rekomendacje*, [w:] red. J. Szymańczak. *Zdrowie dzieci i młodzieży. Wybrane zagadnienia*. Studia BAS nr 2(38) 2014: s.169.

² Tamże.

snym zapewnieniu pewnego poziomu harmonizacji – wg Słownika Języka Angielskiego Oxford English Dictionary.

Standard to *pisemna definicja, zasada, zatwierdzona przez organ administracji publicznej lub inną uznaną instytucję jako minimalny wymagany wzorzec jakości i którego przestrzeganie jest monitorowane* – wg Business Dictionary.

Przykłady

Zazwyczaj podmioty realizujące standardy mają do dyspozycji dwa (lub więcej) rodzaje dokumentów. Dokument główny – standardy i ich opis, gdzie określony zostaje poziom świadczonej opieki/usługi, a następnie, jako kolejny stopień, procedury i wytyczne wdrożeniowe, które podają opis postępowania.

1. Standardy cyberbezpieczeństwa:

[Narodowe Standardy Cyberbezpieczeństwa – Baza wiedzy – Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](http://www.gov.pl) – dostępny jest ogólny dokument główny ze standardami oraz dodatkowo cała seria instrukcji wdrożeniowych dla konkretnych odbiorców.

2. Standardy i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej:

[Standardy postępowania i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej.pdf \(imid.med.pl\)](http://imid.med.pl) – standardy z opisem wdrażania i rozbudowana częścią teoretyczną.

3. Standardy szkół promujących zdrowie:

[Standardy Szkoły Promującej Zdrowie – Ośrodek Rozwoju Edukacji \(ore.edu.pl\)](http://ore.edu.pl) oraz poradniki do wdrażania standardów: [Szkoła Promująca Zdrowie – Ośrodek Rozwoju Edukacji \(ore.edu.pl\)](http://ore.edu.pl), [Podręcznik SZKOŁA SPECJALNA PROMUJĄCA ZDROWIE – Ośrodek Rozwoju Edukacji \(ore.edu.pl\)](http://ore.edu.pl); [Narzędzia do autoewaluacji – Ośrodek Rozwoju Edukacji \(ore.edu.pl\)](http://ore.edu.pl)

Celem stworzenia poniższych standardów jest podniesienie jakości działań z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych w placówkach systemu oświaty oraz zwiększenie kompetencji dzieci, uczennic i uczniów, wychowanek i wychowanków, ich rodziców lub osób sprawujących opiekę, kadry pedagogicznej i niepedagogicznej w zakresie aktywnego prowadzenia prozdrowotnego stylu życia.

Adresatami zadania są przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe dla dzieci i młodzieży, inne placówki systemu oświaty m.in. młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Adresatami końcowymi zadania są dzieci, uczniowie i uczennice oraz ich rodzice i osoby sprawujące opiekę, dyrektorzy i dyrektorki placówek systemu edukacji oraz wszystkie osoby zatrudnione w tych placówkach zarówno kadra pedagogiczna, jak i niepedagogiczna.

ST1: Standardy wspólne stanowiące kluczowe, powtarzające się elementy wszystkich poniższych czterech grup standardów (ST1–ST4), stanowiące punkt wyjścia i podstawę działań w procesie ich wdrażania.

ST2: Standardy realizacji działań z zakresu promocji zdrowia w szkołach i pozostałych placówkach systemu oświaty dotyczące zwiększania kontroli nad własnym zdrowiem i czynnikami je warunkującymi w celu poprawy i wzmocnienia zdrowia oraz kształtowania zdrowego stylu życia.

ST3: Standardy realizacji działań z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych uczniów i uczennic w szkołach i pozostałych placówkach systemu oświaty w zakresie redukcji zagrożeń i zmniejszania liczby tych zachowań;

ST4: Standardy realizacji działań z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych w zakresie redukcji zagrożeń i zmniejszania liczby zachowań świadczących o problemach zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.

ST5: Standardy, zasady i formy współpracy przedszkola, szkoły i pozostałych placówek systemu oświaty ze środowiskiem lokalnym na rzecz realizacji skutecznych i efektywnych działań promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych.

Wdrażanie standardów przez szkołę/placówkę

Adresatami standardów są wszystkie osoby stanowiące społeczność szkoły/placówki.

Za ich wdrażanie na terenie szkoły/placówki odpowiedzialna jest dyrektor/dyrektorka szkoły/placówki w zgodzie z uprawnieniami i zadaniami wynikającymi z regulacji ustawowych.

Sposób wdrażania standardów w konkretnej szkole/placówce powinien uwzględniać specyfikę funkcjonowania szkoły/placówki (jej zasoby personalne i materialne, umiejscowienie w środowisku lokalnym itp.). Etap wdrażania standardów wymaga systemowego wsparcia tego procesu, powinien też przewidywać przygotowanie materiałów pomocniczych dla poszczególnych typów placówek, ułatwiające im skuteczne wdrażanie standardów.

Zadania promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych oraz profilaktyki zaburzeń psychicznych, do których odnoszą się opisane w niniejszym opracowaniu standardy, powinny być wplecione w zakres działalności szkoły/placówki w obszarze kształcenia, wychowania i opieki oraz nadzoru pedagogicznego w zgodzie z aktualnymi przepisami prawa oświatowego (Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe oraz akty wykonawcze do ustawy).

Działania z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych powinny być zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdej osoby należącej do kadry pedagogicznej (na stanowiskach nauczycieli przedmiotowych, wychowawców, psychologów i pedagogów), czy też zatrudnionej w innym charakterze (kadra niepedagogiczna). Realizacja tych działań powinna być prowadzona z uwzględnieniem bieżącej pracy z uczniami i uczennicami na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych, w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w ramach pracy wychowawczej czy kształcenia w ramach podstawy programowej.

Wskazane w *Standardach...* działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych powinny stanowić składową programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły/placówki³ opracowywanego na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów i uczennic oraz czynników chroniących i czynników ryzyka, zgodnie z art. 26 ustawy Prawo oświatowe (stan na dzień opracowania standardów).

Działania z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych powinny podlegać monitorowaniu i ocenie rocznej, a wyniki tej oceny powinny być wykorzystane w ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły/placówki (w części dotyczącej ww. działań) i stanowić podstawę diagnozy w kolejnym roku szkolnym.

Piśmiennictwo

Darlington E., Bada E., Masson J., Marina Santos R. *European Standards and Indicators for Health Promoting Schools version 2.0*. Schools for Health in Europe Network Foundation, 2021.

Dorczał R. *Modele współpracy szkoły z organizacjami w środowisku lokalnym*.

Global Standards for Health Promoting Schools. Concept Note. WHO, UNESCO

Global Standards for quality health-care service for adolescents. A guide to implement a standards-driven approach to improve the quality of health-care services for adolescents. Volume 1: *Standards and criteria*. WHO 2015.

Guidelines on mental health promotive and preventive interventions for adolescents. WHO, 2020.

International Standards on Drug Use Prevention. Second updated edition. UNODC, 2018.

International Standards on Drug Use Prevention, UNODC, 2015.

Kózka M. *Metodologia opracowywania standardów i procedur postępowania pielęgniarskiego*.

Making every school a health-promoting school. Global standards and indicators. World Health Organization and the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2021.

Overview of PHA quality standards for services promoting mental and emotional wellbeing and suicide prevention. UK Public Health Agency, 2022.

Plan współpracy Przedszkola nr 8 im. Janka Wędrawniczka w Koninie ze środowiskiem lokalnym.

³ Z wyjątkiem przedszkoli, szkół dla dorosłych, branżowych szkół II stopnia, szkół policealnych oraz policealnych szkół artystycznych, których nie dotyczy obowiązek tworzenia programy wychowawczo-profilaktycznego (art. 26 ust. 4 ustawy Prawo oświatowe).

Plan współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym w roku szkolnym 2019/2020. Szkoła Podstawowa w Bogurzynie

Poradnik *Szkoła Promująca Zdrowie*, 2019.

<https://www.ore.edu.pl/2010/06/narzdzia-do-autoewaluacji/>

Poradnik *Przedszkole Promujące Zdrowie*, 2017.

<https://www.ore.edu.pl/2018/02/przedszkole-promujace-zdrowie/>

Poradnik *Szkoła Specjalna Promująca Zdrowie*, 2020.

<https://www.ore.edu.pl/2020/08/podrecznik-szkola-specjalna-promujaca-zdrowie/>

Raport z ewaluacji wewnętrznej Obszar 3: Funkcjonowanie szkoły lub placówki w środowisku lokalnym. Szkoła Podstawowa nr 1 im. K. Miarki w Rydułtowach.

Report of the First Virtual Meeting of the External Advisory Group (EAG) for the Development of Global Standards for Health Promoting Schools and their Implementation Guidance, World Health Organization and the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization 2020.

Standard Setting in the 21st Century. Accountancy Europe. W tłumaczeniu polskim pt. *Stanie standardów w XXI wieku*. Centrum Edukacji Polskiej Izby Biegłych Rewidentów. Seria COGITO, 2017.

Woynarowska B, Krzysztof Ostaszewski, Lesław Kulmatycki. *Działania szkół na rzecz zdrowia w Polsce. Diagnoza i rekomendacje*. [w:] red. J. Szymańczak. *Zdrowie dzieci i młodzieży. Wybrane zagadnienia*, Studia BAS Nr 2(38) 2014: s.169.

Woynarowska B., Sokołowska M. red. *Szkoła promująca zdrowie. Doświadczenia 10 lat*. Polski Zespół ds. Projektu Szkoła Promująca Zdrowie. KOWEZ, Warszawa 2000.

ST1: Standardy wspólne – zestaw standardów przypisanych wszystkim branym pod uwagę obszarom

STANDARD 1

Szkoła lub inna placówka systemu oświaty realizuje działania z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych na podstawie opracowanego planu działań.

Definicja

Działania z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych, profilaktyki zaburzeń psychicznych i współpracy z lokalnym otoczeniem szkoły/placówki realizowane są zgodnie z planem opartym na wiedzy naukowej i adekwatnie do potrzeb grupy docelowej. Plan ten jest elementem szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego, jest aktualizowany w każdym roku szkolnym i opracowywany w zgodzie z aktualnymi przepisami prawa oświatowego, wytycznymi krajowymi/międzynarodowymi¹.

Profilaktyka i promocja zdrowia są obecnie dynamicznie rozwijającymi się dziedzinami wiedzy. Nauka o profilaktyce i promocji zdrowia koncentruje się na opracowywaniu strategii opartych na dowodach, które zmniejszają czynniki ryzyka i wzmacniają czynniki ochronne w celu poprawy zdrowia i dobrostanu jednostek, rodzin i społeczności. Czerpie ona z różnorodnych dyscyplin – w tym nauk epidemiologicznych, społecznych, psychologicznych, behawioralnych, medycznych i neurobiologicznych – aby zrozumieć determinanty problemów na poziomie społecznym, i indywidualnym. Jest to już tak obszerna dziedzina wiedzy specjalistycznej, że trudno jest wymagać od każdego wychowawcy lub nauczyciela by oprócz specjalizacji we własnej dziedzinie był również specjalistą w dziedzinie profilaktyki i promocji zdrowia. Dlatego w szkole/placówce wskazane jest powołanie zespołu, którego członkowie, wnosząc swoją specjalistyczną wiedzę i zainteresowania będą mogli wspólnie planować, koordynować i monitorować działania profilaktyczne i promujące zdrowie.

¹ W dniu opracowania standardów Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
składowa 1.1 Opracowanie polityki i planu działań z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych, profilaktyki zaburzeń psychicznych oraz realizacja i ocena tych działań należą do zadań zespołu składającego się z osób należących do kadry pedagogicznej i niepedagogicznej, dzieci i młodzieży pozostających pod opieką tych placówek oraz rodziców/osób spr-	wskaźnik 1.1 Został powołany zespół ⁴ i została wyłoniona osoba koordynująca jego prace, określone zostały zadania osób wchodzących w skład zespołu.

⁴ Ważne jest wewnętrzne przekonanie osób wdrażających działania co do ich skuteczności oraz znaczenia.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
wujących opiekę – czyli całej społeczności danej placówki.	
<p>składowa 1.2</p> <p>Plan działań jest zgodny z aktualną wiedzą naukową dotyczącą skuteczności działań promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych.</p>	<p>wskaźnik 1.2</p> <p>Wykaz dokumentów/opracowań wykorzystanych przy opracowaniu/aktualizacji planu działań z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych.</p>
<p>składowa 1.3</p> <p>Plan działań jest zbudowany zgodnie z logicznym modelem (od diagnozy sytuacji, poprzez sformułowanie celów adekwatnych do rozpoznanych potrzeb, określenie działań służących osiągnięciu każdego z celów, w tym zakresu i formy współpracy ze środowiskiem lokalnym, po wskaźniki realizacji).</p>	<p>wskaźnik 1.3</p> <p>Opis planu działań z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych szkoły/placówki, stanowiący element programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły/placówki.</p>
<p>składowa 1.4</p> <p>Realizacja planu działań jest systematycznie monitorowana, a wnioski są wykorzystywane do jego aktualizacji.</p>	<p>wskaźnik 1.4</p> <p>Roczny raport z realizacji planu działań z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych odpowiadający na pytania o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adekwatność celów do potrzeb. 2. Adekwatność działań do celów. 3. Ocenę realizacji zaplanowanych działań, w tym ich skuteczności i efektywności. 4. Opis działań doraźnych (nieplanowanych) wynikających z pilnej, nieprzewidzianej potrzeby. 5. Wnioski na przyszłość.

STANDARD 2

Dyrektorka/dyrektor szkoły/placówki zapewnia wysoką jakość realizacji wszystkich działań promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych.

Definicja

Wszystkie działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki są realizowane przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje (szkolenia, uprawnienia). Działania są prowadzone w warunkach i godzinach odpowiadających potrzebom uczestniczących w nich osób. Osoby realizujące działania mają do dyspozycji odpowiedni sprzęt i materiały.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 2.1</p> <p>Szkoła/placówka przeznaczają odpowiednie zasoby (kadrę pedagogiczną i kadrę niepedagogiczną, fundusze, miejsce, materiały i czas) na działania promujące zdrowie.</p>	<p>wskaźnik 2.1</p> <p>W programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły/placówki określone są: personel i jego kwalifikacje, fundusze, miejsce realizacji, materiały i sprzęt oraz czas, konieczne do realizacji poszczególnych działań z zakresu promocji zdrowia profilaktyki zachowań ryzykownych, profilaktyki zaburzeń psychicznych.</p>
<p>składowa 2.2</p> <p>Kadra pedagogiczna oraz kadra niepedagogiczna mają zapewnione możliwości ciągłego rozwoju i uzupełniania wiedzy, umiejętności i kompetencji zawodowych, szczególnie w formie warsztatowej oraz w formie superwizji.</p>	<p>wskaźnik 2.2</p> <p>Udokumentowany udział w warsztatach w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki.</p>
<p>składowa 2.3</p> <p>Dyrektorka/dyrektor szkoły/placówki określa kryteria (kompetencje, zasady współpracy, wyposażenie itp.) jakie muszą spełnić osoby z zewnątrz (niezatrudnione w szkole/placówce) realizujące działania na terenie szkoły/placówki.</p>	<p>wskaźnik 2.3</p> <p>Zestaw kryteriów wyboru podmiotów spoza szkoły/placówki realizujących działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki.</p>

STANDARD 3

Działania z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych są realizowane z poszanowaniem praw i autonomii wszystkich osób uczestniczących.

Definicja

Poszanowanie ludzkiej godności, praw i podmiotowości jest jednym z podstawowych wymogów etycznych pracy z ludźmi. Wszystkie osoby uczestniczące w działaniach mają prawo do sprawiedliwego i równego traktowania. Mogą też same decydować o sobie. W przypadku pracy z osobami niepełnoletnimi, prawo do decydowania mają też ich rodzice/opiekunowie prawni.

Szczególną uwagę przywiązuje się do pokonywania barier mogących ograniczać obecność i pełne uczestnictwo wszystkich uczniów i uczennic/wychowanków i wychowanków z ich różnicowanymi potrzebami.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 3.1</p> <p>Osoby uczestniczące otrzymują rzetelne informacje na temat działań, w jakich mają wziąć udział, w tym o celach, założeniach, ideologii i metodach realizacji.</p>	<p>wskaźnik 3.1</p> <p>Pisemne informacje dla rodziców, uczniów i uczennic/wychowanków i wychowanków na temat każdego działania.</p>

<p>składowa 3.2</p> <p>Osoby uczestniczące w działaniach mają możliwość świadomego wyrażenia zgody na udział w zajęciach lub do rezygnacji z udziału.</p>	<p>wskaźnik 3.2</p> <p>Opis procedury pozyskiwania świadomej zgody na udział w działaniach od uczniów i uczennic/wychowanek i wychowanków oraz rodziców.</p>
<p>składowa 3.3</p> <p>Osoba realizująca działania zapewnia osobom uczestniczącym poufność informacji ich dotyczących uzyskanych w trakcie działań.</p>	<p>wskaźnik 3.3</p> <p>Zobowiązanie osób realizujących działania profilaktyczne do zachowania poufności.</p>
<p>składowa 3.4</p> <p>Działania są prowadzone z poszanowaniem praw osób uczestniczących, bez względu na ich rasę, płeć, wiek, stan zdrowia, wykształcenie, orientację seksualną, narodowość, status materialny i społeczny oraz poglądy religijne i polityczne itp.</p>	<p>wskaźnik 3.4</p> <p>Zobowiązanie osoby realizującej działania do równego i sprawiedliwego traktowania wszystkich osób uczestniczących.</p>
<p>składowa 3.5</p> <p>Model współpracy ze środowiskiem lokalnym opiera się na respektowaniu zasad etycznych, w szczególności poszanowaniu norm i systemów wartości wszystkich zaangażowanych podmiotów oraz na zasadzie wzajemnego zaufania.</p>	<p>wskaźnik 3.5</p> <p>Dokumentacja zawierająca porozumienia/informacje o współpracy szkoły/placówki z podmiotami ze środowiska lokalnego.</p>

STANDARD 4

Szkoła/placówka dba o pozytywny klimat społeczny sprzyjający prowadzeniu działań promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego.

Definicja

Klimat jest rzeczywistością psychologiczną przejawiającą się w relacjach między nauczycielami/nauczycielkami, uczennicami i uczniami/wychowanekami, w sposobie zaangażowania uczennic i uczniów/wychowanek i wychowanków i ich rodziców/osób sprawujących opiekę w podejmowanie decyzji, w życzliwej współpracy oraz uczestnictwie rodziców/osób sprawujących opiekę w życiu szkoły/placówki.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 4.1</p> <p>Dbanie o jakość relacji między osobami tworzącymi społeczność szkoły/placówki.</p>	<p>wskaźnik 4.1</p> <p>Wykaz cyklicznych działań prowadzonych w celu kształtowania i rozwijania umiejętności interpersonalnych dla poszczególnych grup odbiorczyń i odbiorców.</p>

<p>składowa 4.2</p> <p>Dbanie o poczucie bezpieczeństwa wszystkich osób tworzących społeczność szkoły/placówki poprzez przejrzysty system norm, wartości i zasad funkcjonowania w placówce, w tym jasne kryteria oceniania i zasady zachowania się na terenie szkoły.</p>	<p>wskaźnik 4.2</p> <p>Dokumenty zawierające zasady/kryteria funkcjonowania szkoły/placówki.</p>
<p>składowa 4.3</p> <p>Budowanie poczucia przynależności i więzi ze szkołą/placówką poprzez współuczestnictwo wszystkich osób tworzących społeczność w procesie podejmowania decyzji dotyczących szkoły/placówki.</p>	<p>wskaźnik 4.3</p> <p>Dokumentacja potwierdzająca współpracę wszystkich osób tworzących społeczność w procesy podejmowania decyzji dotyczących szkoły/placówki.</p>

STANDARD 5

Rodzice/osoby sprawujące opiekę oraz uczennice i uczniowie/wychowanki i wychowankowie są partnerami szkoły/placówki.

Definicja

Działania szkoły/placówki angażujące rodziców/osoby sprawujące opiekę są nastawione na wzmacnianie więzi rodzinnych i wspieranie rodzica/osoby sprawującej opiekę w wychowaniu dziecka.

Rodzice (osoby sprawujące opiekę) uczennic i uczniów/wychowanek i wychowanków są szczególnie sojusznikami i sojusznikami szkoły/placówki w działaniach wychowawczo-profilaktycznych. Sojusz ten jest przede wszystkim oparty na wspólnocie celów – wszystkim zależy na dobru dzieci i młodzieży w placówkach oraz ograniczeniu zagrożeń, na jakie są narażeni (albo się narażają). Rodzice/osoby sprawujące opiekę mogą wspierać i rozwijać w środowisku domowym działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły/placówki. Dobrym przykładem współrealizowania przez rodziców/osoby sprawujące opiekę działań szkoły/placówki jest kontynuowanie tych działań w środowisku domowym, np. wspólne prace tematyczne z dziećmi, kształtowanie nawyków prozdrowotnych, higiena pracy umysłowej itp.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 5.1</p> <p>Szkoła/placówka oferuje rodzicom/osobom sprawującym opiekę różnorodne formy rozwijania ich umiejętności wychowawczych, profilaktycznych i budowania postawy prozdrowotnej.</p>	<p>wskaźnik 5.1</p> <p>Oferta zajęć edukacyjnych dla rodziców/osób sprawujących opiekę.</p>
<p>składowa 5.2</p> <p>Rodzice/osoby sprawujące opiekę współrealizują i aktywnie uczestniczą w działaniach szkoły/placówki z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych.</p>	<p>wskaźnik 5.2</p> <p>Liczba rodziców/osób sprawujących opiekę współrealizujących działania z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych.</p>

STANDARD 6

Działania szkoły/placówki w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych, profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego są na bieżąco monitorowane, korygowane i udoskonalane.

Definicja

Celem ewaluacji jest monitorowanie i krytyczna ocena osiągniętych efektów w stosunku do zaplanowanych celów, porównanie rezultatów ze wstępnymi zamierzeniami. Kryteria oceny odnoszą się do skuteczności, efektywności, użyteczności i trafności podjętych działań. Jej wyniki służą poprawie i doskonaleniu prowadzonych działań, umożliwiają korektę programu w kolejnym okresie oraz sformułowanie rekomendacji na przyszłość.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 6.1</p> <p>Określone są zasady i kryteria ewaluacji – prowadzenia analiz i badań nad przebiegiem, skutecznością i efektywnością podejmowanych działań oraz sposoby wdrożenia wniosków i rekomendacji z nich wynikających do praktyki placówki.</p>	<p>wskaźnik 6.1</p> <p>Cele, zasady, formy, metody, techniki monitorowania i ewaluacji prowadzonych działań określone w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły/placówki.</p>
<p>składowa 6.2</p> <p>Określone są zasady monitorowania działań szkoły/placówki we współpracy wielosektorowej w otoczeniu szkoły/w środowisku lokalnym.</p>	<p>wskaźnik 6.2</p> <p>W zasadach prowadzenia ewaluacji znajduje się część dotycząca działań we współpracy wielosektorowej.</p>
<p>składowa 6.3</p> <p>Efekty monitorowania i ewaluacji uwzględniane są przy planowaniu działań szkoły/placówki w kolejnym okresie.</p>	<p>wskaźnik 6.3</p> <p>Raport oceniający efektywność i zawierający rekomendacje dotyczące modyfikacji działań na kolejny rok szkolny.</p>
<p>składowa 6.4</p> <p>Szkoła/placówka uwzględnia w ewaluacji informacje od wszystkich osób uczestniczących w realizowanych działaniach.</p>	<p>wskaźnik 6.4</p> <p>Informacja zbiorcza w raporcie z ewaluacji zawierająca opinie pozyskane od poszczególnych grup: kadry pedagogicznej i niepedagogicznej, uczniów i uczennic/wychowanek i wychowanków, rodziców/osób sprawujących opiekę.</p>

S2: Standardy realizacji działań z zakresu promocji zdrowia w szkołach i innych placówkach systemu oświaty, dotyczące zwiększania kontroli nad własnym zdrowiem i czynnikami je warunkującymi w celu poprawy i wzmocnienia zdrowia oraz kształtowania zdrowego stylu życia

Adresatami standardów są: przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, inne placówki m.in. młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Adresatami końcowymi standardów są odpowiednio: dzieci, uczniowie/wychowankowie oraz ich rodzice/osoby sprawujące opiekę, dyrektorzy placówek oraz pracująca w tych placówkach kadra pedagogiczna i niepedagogiczna.

Standardy wejściowe

STANDARD 1

Promocja zdrowia w szkołach/placówkach systemu oświaty ma charakter siedliskowy.

Definicja

Podejście siedliskowe oznacza, że działania szkoły/placówki w zakresie promocji zdrowia obejmują całą szkołę/placówkę, jej misję, cele i zadania, komunikację, program nauczania i wychowawczo-profilaktyczny oraz strukturę organizacyjną i sieć powiązań. Podejmowane działania stanowią jednolity system i skierowane są do wszystkich podmiotów tworzących środowisko szkoły/placówki: do dzieci i młodzieży, kadry pedagogicznej i niepedagogicznej, rodziców oraz instytucji i organizacji powiązanych ze szkołą/placówką.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
składowa 1.1 Etos szkoły/placówki jest oparty na wysokiej pozycji zdrowia w hierarchii wartości wszystkich członków społeczności placówki, zdefiniowanego wg Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz na aktualnej wiedzy naukowej dotyczącej czynników warunkujących zdrowie, metod wzmocnienia własnego zdrowia oraz kształtowania zdrowego stylu życia.	wskaźnik 1.1 Opracowane dokumenty szkoły/placówki uwzględniają koncepcję zdrowia rozumianego holistycznie zgodnie z definicją WHO oraz nowoczesnymi kierunkami w promocji zdrowia.

<p>składowa 1.2</p> <p>Promocja zdrowia w szkołach/placówkach obejmuje wszystkie ich działania, a koncepcja i organizacja pracy stymulują zaangażowanie wszystkich członków społeczności oraz powiązanych z nią instytucji i organizacji¹ w proces realizacji działań promocji zdrowia.</p>	<p>wskaźnik 1.2</p> <p>Promocja zdrowia w szkole/placówce i sposób jej realizacji obecne są w dokumentach oraz w decyzjach dyrektora i organów szkoły/placówki.</p>
<p>składowa 1.3</p> <p>Członkowie społeczności szkoły/placówki, w tym dzieci i młodzież, kadra pedagogiczna i niepedagogiczna oraz rodzice są świadomi i poinformowani o podejmowanych działaniach w zakresie promocji zdrowia w szkole/placówce, wspierają te działania i są w nie zaangażowani.</p>	<p>wskaźnik 1.3</p> <p>Na terenie szkoły/placówki dostępne są bieżące informacje o prowadzonych działaniach z obszaru promocji zdrowia.</p>

¹ Standardy współpracy są określone w osobnym rozdziale S5: *Standardy, zasady i formy współpracy przedszkola, szkoły i placówki z otoczeniem/środowiskiem lokalnym na rzecz realizacji skutecznych i efektywnych działań promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych*, s. 37.

STANDARD 2

Na etos szkoły/placówki składają się: holistyczna koncepcja zdrowia, aktualna wiedza oparta na wynikach prac naukowych oraz kompetencje zwiększania kontroli nad własnym zdrowiem i czynnikami je warunkującymi.

Definicja

Działania podejmowane przez szkołę/placówkę w zakresie promocji zdrowia ukierunkowane są na budowanie kompetencji wzmocnienia własnego zdrowia, w tym rozpoznawanie i wpływanie na czynniki warunkujące zdrowie oraz kształtowanie zdrowego stylu życia. Podejmowane działania z obszaru promocji zdrowia skierowane są do wszystkich uczestników środowiska szkoły/placówki oraz instytucji z nimi powiązanych.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 2.1</p> <p>Szkoła/placówka posiada plan działań z zakresu promocji zdrowia wraz z warunkami jego realizacji, stanowiący integralną część programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły/placówki.</p>	<p>wskaźnik 2.1</p> <p>Działania z obszaru promocji zdrowia z zapisami wyraźnie odnoszącymi się do wartości zdrowia.</p>
<p>składowa 2.2</p> <p>Plan działań zawiera elementy adresowane zarówno do jednostek, jak i zbiorowości mające na celu tworzenie środowiska fizycznego, społecznego i emocjonalnego sprzyjającego zdrowiu i dobremu samopoczuciu oraz zwiększaniu odpowiedzialności za zdrowie własne i innych ludzi.</p>	<p>wskaźnik 2.2</p> <p>W planie działań z zakresu promocji zdrowia wskazane są działania zespołowe, jak też przeznaczone dla poszczególnych osób należących do społeczności szkoły/placówki.</p>

<p>składowa 2.3</p> <p>Cele działań z zakresu promocji zdrowia określone są na podstawie diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka w środowisku szkoły/placówki, w tym w zakresie zaburzeń zdrowia psychicznego² i zachowań ryzykownych³.</p>	<p>wskaźnik 2.3</p> <p>W planie działań z zakresu promocji zdrowia określone są metody rozpoznawania czynników chroniących i czynników ryzyka w środowisku szkoły/placówki oraz wskazane są wyniki analizy potrzeb szkoły/placówki w zakresie promocji zdrowia, w tym dotyczące zachowań ryzykownych* i zaburzeń zdrowia psychicznego.</p> <p>* z wyłączeniem przedszkoli</p>
<p>składowa 2.4 (dotyczy wyłącznie szkół)</p> <p>W szkole zapewniona jest opieka zdrowotna nad uczniami w zakresie zgodnym z obowiązującymi aktami prawnymi.</p>	<p>wskaźnik 2.4 (dotyczy wyłącznie szkół)</p> <p>Podpisana została umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej oraz umowa lub porozumienie w zakresie opieki stomatologicznej.</p>

² Standardy realizacji działań z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych w zakresie redukcji zagrożeń i zmniejszania liczby zachowań świadczących o problemach zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.

³ Standardy realizacji działań z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych uczniów w szkołach i placówkach systemu oświaty w zakresie redukcji zagrożeń i zmniejszania liczby tych zachowań.

Standardy realizacji

STANDARD 3

Wzajemne wsparcie i komunikacja są podstawą realizacji działań z zakresu promocji zdrowia.

Definicja

Przepływ i dostępność informacji w szkole/placówce polega na zaangażowaniu w działania różnych osób tworzących społeczność szkolną.

Wartości w zakresie promocji zdrowia przekazywane są nowym osobom wstępującym w społeczność szkolną kaskadowo, przy zaangażowaniu liderów wsparcia rówieśniczego oraz ich opiekunów. Sposób realizacji tego wsparcia określa sama szkoła/placówka.

W środowisku i w szkole/placówce dba się o relacje społeczne i klimat społeczny, np. poprzez wspieranie zaangażowania rodzin i społeczności lokalnej w życie szkoły/placówki.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 3.1</p> <p>Wartości i wzory w zakresie promocji zdrowia przekazywane są na bieżąco nowym osobom wchodzącym w społeczność szkolną przy zaangażowaniu liderów wsparcia rówieśniczego oraz ich opiekunów.</p>	<p>wskaźnik 3.1</p> <p>W programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły/placówki wskazany jest sposób wprowadzania osób wchodzących w społeczność szkoły/placówki w podejście do promocji zdrowia. Określony jest również sposób merytorycznego i praktycznego przy-</p>

	gotowania do tych zadań liderów wsparcia rówieśniczego oraz ich opiekunów.
<p>składowa 3.2</p> <p>Opracowywane i wdrażane są jasne zasady i wytyczne, aby zapobiegać zagrożeniom oraz monitorować i promować zdrowie i dobre samopoczucie uczniów/wychowanków oraz nauczycieli i innych pracowników szkoły.</p>	<p>wskaźnik 3.2</p> <p>Szkolna opieka zdrowotna*, opieka pedagogiczna i psychologiczna jest dostępna dla wszystkich w ustalone dni podczas godzin pracy szkoły.</p> <p>*dotyczy tylko szkół</p>
<p>składowa 3.3</p> <p>Relacje między uczniami/wychowankami, kadłą pedagogiczną i niepedagogiczną oraz rodzicami są przyjazne, pełne szacunku i oparte na wzajemnej komunikacji i współpracy. Promowana jest równość i procesy wspólnego podejmowania decyzji i działań we wszystkich aspektach życia szkoły/placówki i dla wszystkich uczniów/wychowanków, w tym dzieci o specjalnych potrzebach lub z niepełnosprawnościami.</p>	<p>wskaźnik 3.3</p> <p>Dokumenty szkoły/placówki, m.in. w zakresie podejmowania przez osoby należące do społeczności szkoły/placówki inicjatyw oddolnych z obszaru promocji zdrowia.</p>

STANDARD 4

Szkoła/placówka realizuje działania z zakresu promocji zdrowia dla dzieci i młodzieży, kadry pedagogicznej i niepedagogicznej oraz dąży do poprawy skuteczności tych działań.

Definicja

Działania z zakresu promocji zdrowia uwzględniają prowadzenie na terenie szkoły/placówki edukacji zdrowotnej oraz działań z obszaru profilaktyki zachowań ryzykownych⁴ i profilaktyki zaburzeń psychicznych⁵, i ma na celu między innymi zwiększenie świadomości osób, do których skierowane są działania, w kwestiach odpowiedzialności za zdrowie własne i innych ludzi.

W działaniach z zakresu promocji zdrowia określone są zadania realizowane w danym roku i sposoby ich realizacji, w tym metody pracy, osoby realizujące i wymagane od nich kompetencje.

⁴ Standardy realizacji działań z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych uczniów w szkołach i placówkach systemu oświaty w zakresie redukcji zagrożeń i zmniejszania liczby tych zachowań.

⁵ Standardy realizacji działań z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych w zakresie redukcji zagrożeń i zmniejszania liczby zachowań świadczących o problemach zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 4.1</p> <p>W zakresie promocji zdrowia wprowadzane są skuteczne działania interwencyjne wzmacniające czynniki chroniące i redukujące czynniki ryzyka w ramach profilaktyki prowadzonej na poziomach: uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.</p>	<p>wskaźnik 4.1</p> <p>Dokumenty/sprawozdania ze zrealizowanych zadań.</p>

<p>składowa 4.2</p> <p>Działania z zakresu promocji zdrowia obejmują tematy i zajęcia dotyczące elementów zdrowego stylu życia: higieny osobistej i otoczenia, przeciwdziałania otyłości, promocji zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, zdrowia psychicznego, higieny cyfrowej, przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym. Wszystkie działania dostosowane są do wieku i możliwości poznawczych uczniów/wychowanków szkoły/placówki.</p>	<p>wskaźnik 4.2</p> <p>Szczegółowy opis obszarów tematycznych w planie działań z zakresu promocji zdrowia.</p>
<p>składowa 4.3</p> <p>Działania z zakresu promocji zdrowia uwzględniają edukację zdrowotną osób należących do społeczności szkoły/placówki, co rozwija kompetencje do wprowadzania zmian we własnym stylu życia.</p>	<p>wskaźnik 4.3</p> <p>Wykaz zajęć przeprowadzonych w ramach edukacji zdrowotnej.</p>
<p>składowa 4.4</p> <p>Zespół promocji zdrowia w szkole/placówce zarządza projektami promocji zdrowia w sposób sprzyjający uczestnictwu, partnerstwu i współdziałaniu społeczności szkoły/placówki i społeczności lokalnej oraz skuteczności i długofalowości działań.</p>	<p>wskaźnik 4.4</p> <p>Liczba osób zaangażowanych w projekty promocji zdrowia w szkole/placówce, liczba projektów zrealizowanych, zakres tematyczny projektów, czas ich trwania – w ciągu ostatniego roku szkolnego.</p>
<p>składowa 4.5</p> <p>W szkole/placówce nauczanie/uczenie się treści związanych ze zdrowiem opiera się na modelowaniu zachowań oraz metodach interaktywnych, które wspierają poczucie własnej wartości, pracę zespołową i zachowania prospołeczne. Część działań prowadzona jest w ramach wolontariatu.</p>	<p>wskaźnik 4.5</p> <p>Opis metodyki prowadzenia edukacji zdrowotnej w ramach programu wychowawczo-profilaktycznego.</p>

STANDARD 5

Szkoła/placówka zapewnia bezpieczne środowisko fizyczne wszystkim członkom społeczności.

Definicja

Warunki fizyczne oraz organizacja nauki i pracy sprzyjają zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów/wychowanków, kadry pedagogicznej i niepedagogicznej oraz wzmacniają współpracę z rodzicami/osobami sprawującymi opiekę.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 5.1</p> <p>Szkoła/placówka zapewnia bezpieczne i czyste środowisko fizyczne – budynek, sale lekcyjne, toalety, boiska sportowe i inne tereny zewnętrzne.</p>	<p>wskaźnik 5.1</p> <p>Dokumenty potwierdzające okresowe wyniki kontroli stanu i bezpieczeństwa fizycznego infrastruktury szkoły/placówki.</p>

<p>składowa 5.2</p> <p>Szkoła/placówka promuje zasady bezpieczeństwa i higieny w swoim środowisku.</p>	<p>wskaźnik 5.2</p> <p>Obecność na terenie szkoły/placówki materiałów promujących zasady bezpieczeństwa i higieny.</p>
<p>składowa 5.3</p> <p>W siedlisku realizowane jest podejście włączające, które zapewnia likwidowanie barier oraz dostęp do oferty w zakresie promocji zdrowia osobom ze specjalnymi potrzebami.</p>	<p>wskaźnik 5.3</p> <p>Zapisy w dokumentach, decyzjach oraz programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły/placówki dotyczące polityki włączającej i likwidowania barier.</p>

STANDARD 6

Szkoła/placówka rozwija zasoby w obszarze promocji zdrowia.

Definicja

Rozwijanie wiedzy, umiejętności i kompetencji osób należących do społeczności szkoły/placówki w zakresie dbania o zdrowie. Oferowanie warsztatów promocji zdrowia w ramach edukacji odwróconej (prowadzone przez uczniów/wychowanków dla rodziców lub innych osób należących do społeczności), projektowanie i prowadzenie wspólnych działań w środowisku.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 6.1</p> <p>Kadra pedagogiczna oraz niepedagogiczna szkoły/placówki ma zapewnione możliwości ciągłego rozwoju i uzupełniania kompetencji prozdrowotnych, szczególnie w formie warsztatowej.</p>	<p>wskaźnik 6.1</p> <p>Udokumentowany udział w warsztatach w zakresie promocji zdrowia.</p>
<p>składowa 6.2</p> <p>Szkoła/placówka umożliwia i zachęca rodziców i inne osoby wchodzące w skład społeczności do udziału w warsztatach organizowanych w ramach programu promocji zdrowia.</p>	<p>wskaźnik 6.2</p> <p>Liczba rodziców i innych osób należących do społeczności, które uczestniczyły w warsztatach.</p>

Standardy efektu

STANDARD 7

Działania szkoły/placówki w zakresie promocji zdrowia są monitorowane i poddawane ewaluacji.

Definicja

W oddzielnym dokumencie określona jest metodologia prowadzenia ewaluacji promocji zdrowia w szkole/placówce. Zawiera ona analizę potrzeb, programowanie oraz wszystkie etapy ewaluacji wraz z narzędziami pomiarowymi. Szczegółowy opis znajduje się w **Standardach wspólnych, Standard 6.**

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 7.1</p> <p>Określone są zasady ewaluacji – prowadzenia badań nad skutecznością i efektywnością podejmowanych działań z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki oraz sposoby wdrożenia wynikających z ewaluacji wniosków i rekomendacji do praktyki szkoły/placówki.</p>	<p>wskaźnik 7.1</p> <p>Cele, zasady, formy, metody, techniki ewaluacji działań promocji zdrowia określone są w odrębnym dokumencie (Zasady prowadzenia ewaluacji promocji zdrowia) stanowiącym załącznik do programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły/placówki.</p>
<p>składowa 7.2</p> <p>Określone są zasady monitorowania jakości działań we współpracy wielosektorowej w środowisku lokalnym.</p>	<p>wskaźnik 7.2</p> <p>W zasadach monitorowania działań z zakresu promocji zdrowia w szkole/placówce znajduje się część dotycząca działań we współpracy wielosektorowej.</p>

S3: Standardy realizacji działań z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych uczniów w szkołach i innych placówkach systemu oświaty w zakresie redukcji zagrożeń i zmniejszania liczby tych zachowań

Adresatami standardów są: szkoły podstawowe i ponadpodstawowe oraz inne placówki systemu oświaty m.in. młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Adresatami końcowymi standardów są odpowiednio: dzieci, uczniowie/wychowankowie oraz ich rodzice/osoby sprawujące opiekę, dyrektorzy placówek oraz pracująca w tych placówkach kadra pedagogiczna i niepedagogiczna.

Standardy wejściowe

STANDARD 1

Działania z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych podejmowane przez szkołę/placówkę uwzględniają potrzeby wszystkich uczniów/wychowanków i przewidują oddziaływania adekwatne do różnych poziomów zagrożenia.

Definicja

Za zachowania ryzykowne uznaje się każde zachowanie, którego wynik i/lub możliwe konsekwencje dla fizycznego, ekonomicznego lub psychospołecznego dobrostanu własnego lub innych są niepewne, niezależnie od tego czy ryzyko jest podejmowane świadomie czy nieświadomie. Zachowania ryzykowne obejmują społecznie nieakceptowane zachowania dzieci i młodzieży takie jak np. używanie substancji psychoaktywnych, wczesna inicjacja seksualna, nieprzestrzeganie przepisów ruchu drogowego, ale również społecznie akceptowane zachowania z potencjalnie negatywnymi skutkami, w przypadku których nie są podejmowane środki ostrożności, np. wspinaczka, sporty ekstremalne.

W ramach działań z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych zaplanowane są działania adresowane do:

1. całej populacji uczniów (i rodziców), niezależnie od stopnia zagrożenia zachowaniami ryzykownymi (profilaktyka uniwersalna);
2. grup podwyższonego ryzyka (profilaktyka selektywna) uznanych za zagrożone ze względu na ich przynależność do określonego segmentu populacji – np. dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, osoby w pieczy zastępczej, uczniowie, którzy nie radzą sobie w nauce. Ryzyko grupy można określić na podstawie ryzyka biologicznego, psychologicznego, społecznego lub środowiskowego. Profilaktyka selektywna dotyczy całej podgrupy, niezależnie od stopnia ryzyka każdej osoby w grupie. Indywidualne ryzyko

poszczególnych osób nie jest szczegółowo oceniane a opiera się wyłącznie na do-mniemaniu, wynikającym z przynależności do podgrupy ryzyka;

3. osób/grup szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z ryzykownego zachowania (profilaktyka wskazująca). Zadaniem profilaktyki wskazującej jest iden-tyfikacja osób wykazujących wczesne oznaki nadużywania substancji oraz innych pro-blematycznych zachowań i objęcie ich odpowiednimi do potrzeb działaniami. Progra-my profilaktyki wskazującej odnoszą się przede wszystkim do czynników ryzyka zwią-zanych z jednostką, takich jak np. zaburzenia zachowania, wyobcowanie od rodziców, szkoły i pozytywnych rówieśników.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 1.1</p> <p>Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej są pla-nowane do realizacji w każdym roku szkolnym, we wszystkich klasach/oddziałach/grupach, adekwatnie do wieku/poziomu klasy uczestników.</p>	<p>wskaźnik 1.1</p> <p>Lista programów/działań z zakresu profilaktyki uni-wersalnej przewidzianych do realizacji w danym roku szkolnym w poszczególnych klasach/grupach.</p>
<p>składowa 1.2</p> <p>Planowanie działań z zakresu profilaktyki selektywnej jest oparte na rozpoznaniu wielkości i specyficznych potrzeb grupy/grup uczniów/wychowanków bardziej niż inni narażonych na zachowania ryzykowne oraz dobraniu interwencji odpowiedniej dla każdej grupy.</p>	<p>wskaźnik 1.2</p> <p>Lista zidentyfikowanych w szkole/placówce grup podwyższonego ryzyka wraz z kryteriami ich wyróż-nienia, szacowaną liczebnością, działaniami planowa-nymi dla każdej grupy oraz informacją o osobach realizujących.</p>
<p>składowa 1.3</p> <p>Planowane działania z zakresu profilaktyki wskazu-jącej są adekwatne do zindywidualizowanej (dla każdej osoby) diagnozy potrzeb i uwzględniają planowaną współpracę z placówkami/specjalistami spoza szkoły/placówki¹.</p>	<p>wskaźnik 1.3</p> <p>Zindywidualizowane plany pomocy opracowane dla każdej osoby z grupy wysokiego ryzyka.</p>

¹ Standardy współpracy są określone w osobnym zestawie *S5: Standardy, zasady i formy współpracy przedszkola, szkoły i placówki z otoczeniem/środowiskiem lokalnym na rzecz realizacji skutecznych i efektywnych działań pro-mocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych*, s. 37.

Standardy realizacji

STANDARD 2

Działania profilaktyczne są realizowane w sposób zapewniający osobom uczestniczącym (uczniom, wychowankom, rodzicom) maksymalne korzyści i minimalizujący ryzyko szkód psychicznych, społecznych, rozwojowych lub zdrowotnych.

Definicja

Wszystkie działania profilaktyczne mają na celu ograniczenie zagrożeń dla życia i zdrowia jednostki. Powinny być prowadzone z wykorzystaniem najlepszych, aktualnie dostępnych metod, tak aby prawdopodobieństwo uzyskania pożądanych efektów było jak największe. Jednocześnie szkoła/placówka nie może dopuszczać do tego, by działania profilaktyczne powodowały jakiegokolwiek szkody u osób uczestniczących w działaniach.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 2.1</p> <p>Priorytetem profilaktyki w szkole/placówce jest realizacja programów o potwierdzonej w badaniach naukowych skuteczności oraz innych, rekomendowanych w ramach <i>Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego</i>.</p>	<p>wskaźnik 2.1</p> <p>Lista realizowanych programów o potwierdzonej w badaniach naukowych skuteczności oraz innych, rekomendowanych w ramach <i>Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego</i>.</p>
<p>składowa 2.2</p> <p>Programy o potwierdzonej w badaniach naukowych skuteczności oraz inne, rekomendowane w ramach <i>Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego</i>, są realizowane przez uprawnione osoby (posiadające odpowiednie kompetencje, przeszkolone), zgodnie z założeniami i z zachowaniem standardów jakości.</p>	<p>wskaźnik 2.2</p> <p>Raport z realizacji programów.</p>
<p>składowa 2.3</p> <p>Realizacja działań o niepotwierdzonej w badaniach naukowych skuteczności oraz nierekomendowanych w ramach <i>Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego</i> (np. tzw. programów autorskich; konkursów; zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych; przedstawień teatralnych; imprez masowych, w tym festynów) jest starannie analizowana i oceniana pod kątem wpływu (pozytywnego i negatywnego) na osoby uczestniczące.</p>	<p>wskaźnik 2.3</p> <p>Opis działań i raport z wynikami ewaluacji procesu realizacji i uzyskanych efektów.</p>
<p>składowa 2.4</p> <p>Szkoła/placówka zapewnia realizację działań przez osoby kompetentne (posiadające wiedzę na temat</p>	<p>wskaźnik 2.4</p> <p>Dokumenty potwierdzające kompetencje osób reali-</p>

profilaktyki i umiejętności pozwalające na jej zastosowanie w praktyce).	zujących działania profilaktyczne.
--	------------------------------------

STANDARD 3

Działania profilaktyczne są realizowane zgodnie z założeniami i przez przeszkoloną kadrę.

Definicja

Wszystkie programy rekomendowane w ramach *Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego* mają jasno określone standardy realizacji, uwzględniające przygotowanie osób prowadzących, grupę (lub grupy) docelową, materiały, czas trwania itp. Odstępstwa od tych standardów obniżają skuteczność działania. Odpowiednie warunki lokalowe/organizacyjne sprzyjają tworzeniu odpowiedniego klimatu zajęć grupowych, a w pracy indywidualnej lub z grupami podwyższonego ryzyka (profilaktyka wskazująca i selektywna) – zapewniają poczucie bezpieczeństwa i intymności⁵.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 3.1</p> <p>Dyrektor szkoły/placówki odpowiada za odpowiednie przygotowanie/uprawnienia osób realizujących działania profilaktyczne.</p>	<p>wskaźnik 3.1</p> <p>Lista planowanych szkoleń dla osób przygotowujących się do realizacji programów profilaktycznych.</p>
<p>składowa 3.2</p> <p>Dyrektor szkoły/placówki zapewnia warunki lokalowe dogodne dla osób uczestniczących w działaniach profilaktycznych (uczniów/wychowanków, rodziców/osób sprawujących opiekę).</p>	<p>wskaźnik 3.2</p> <p>Wykaz miejsc, w których mogą być realizowane działania profilaktyczne oraz godzin ich funkcjonowania.</p>
<p>składowa 3.3</p> <p>Dyrektor szkoły/placówki zapewnia zatrudnionym w szkole/placówce osobom realizującym działania profilaktyczne materiały niezbędne do pracy.</p>	<p>wskaźnik 3.3</p> <p>Wykaz materiałów zakupionych do realizacji działań profilaktycznych na zgłoszone zapotrzebowanie działań osoby realizującej te działania.</p>

⁵ Szerzej o zasadach zapewnienia wysokiej jakości działań profilaktycznych mówi standard 2 z zestawu Standardy wspólne - zestaw standardów przypisanych wszystkim branym pod uwagę obszarom.

Standardy efektu

STANDARD 4

Efektym działań profilaktycznych jest ograniczenie zachowań ryzykownych uczniów/wychowanków.

Definicja

O skuteczności działań profilaktycznych szkoły/placówki świadczy ograniczenie zachowań ryzykownych uczniów/wychowanków. Może się ono wyrażać poprzez:

1. spadek liczby osób zachowujących się ryzykownie,
2. spadek liczby zachowań ryzykownych uczniów/wychowanków.

Zmiany w innych obszarach – czynnikach ryzyka lub czynnikach chroniących, np. wiedzy na temat zachowań ryzykownych, postawach wobec substancji psychoaktywnych, umiejętnościach interpersonalnych itp. nie są wystarczające do potwierdzenia skuteczności prowadzonych działań profilaktycznych.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 4.1</p> <p>Szkoła/placówka systematycznie monitoruje rozpowszechnienie różnych zachowań ryzykownych wśród uczniów/wychowanków.</p>	<p>wskaźnik 4.1</p> <p>Okresowe raporty pokazujące rozpowszechnienie zachowań ryzykownych wśród uczniów/wychowanków.</p>
<p>składowa 4.2</p> <p>Szkoła/placówka systematycznie monitoruje występujące w szkole/placówce czynniki, które mogą zwiększać ryzyko zachowań ryzykownych uczniów/wychowanków.</p>	<p>wskaźnik 4.2</p> <p>Okresowe raporty pokazujące rozpowszechnienie czynników ryzyka i czynników chroniących wśród uczniów/wychowanków.</p>
<p>składowa 4.3</p> <p>Wiedza na temat rozpowszechnienia zachowań ryzykownych wśród uczniów/wychowanków oraz występujących w szkole/placówce czynników ryzyka służy planowaniu działań profilaktycznych w kolejnych latach.</p>	<p>wskaźnik 4.3</p> <p>Opis potrzeb w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych będący elementem programu profilaktycznego szkoły/placówki.</p>

S4: Standardy realizacji działań z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych dotyczących redukcji zagrożeń i zmniejszania liczby zachowań świadczących o problemach zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży

Adresatami standardów są: przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, inne placówki systemu oświaty m.in. młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Adresatami końcowymi standardów są odpowiednio: dzieci, uczniowie/wychowankowie oraz ich rodzice/osoby sprawujące opiekę, dyrektorzy placówek oraz pracująca w tych placówkach kadra pedagogiczna i niepedagogiczna.

Standardy wejściowe

STANDARD 1

Szkoła/placówka realizuje kompleksowe, ustrukturyzowane działania profilaktyczne służące wspieraniu zdrowia psychicznego oraz zapobieganiu zaburzeniom psychicznym uczniów/wychowanków.

Definicja

Działania szkoły/placówki oparte są na definicji zdrowia psychicznego wskazanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO), uwzględniają zadania (obszary) zgodnie z wytycznymi krajowymi/międzynarodowymi⁶ i opierają się na aktualnej wiedzy naukowej.

Definicja zdrowia psychicznego⁷: Zdrowie psychiczne to dobrostan, w którym jednostka realizuje swoje możliwości, potrafi poradzić sobie z różnorodnymi sytuacjami życiowymi, jest w stanie uczestniczyć w życiu społecznym oraz produktywnie pracować. Zdrowie psychiczne jest fundamentem dobrego samopoczucia i efektywnego funkcjonowania osoby w społeczeństwie.

Działania uwzględniają obszary takie jak:

- promocja dobrostanu i zdrowia psychicznego,
- profilaktyka zaburzeń psychicznych,

⁶ Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dn. 19.08.1994 r., tj. Dz.U. z 2022 r., poz.2123; Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022 z dn. 8.02.2017, Dz.U. 2017, poz. 458; Narodowy Program Zdrowia na lata 2021–2025 z dn. 8.04.2021, Dz.U. 2021, poz. 642; Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień z dn. 15.12.2021, Dz.U. 2021, poz. 2400 (stan prawny obowiązujący na dzień opracowania standardów).

⁷ *The World Health Report 2001. Mental Health: New Understanding, New Hope.* Geneva: World Health Organization.

- kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi przeciwdziałające dyskryminacji,
- udzielanie adekwatnego wsparcia uczniom/wychowankom w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 1.1</p> <p>Z uwagi na rozpowszechnienie problemów w zakresie zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży warto, aby działania profilaktyczne podejmowane przez szkołę/placówkę były ujęte w formie planu uwzględniającego wzmacnianie czynników chroniących, pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz interwencje kryzysowe. Plan działań z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych jest integralną częścią programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły/placówki.</p>	<p>wskaźnik 1.1</p> <p>Wykaz i plan działań dotyczących obszaru profilaktyki zaburzeń psychicznych jest wyszczególniony jako element programu wychowawczo-profilaktycznego na dany rok szkolny.</p>
<p>składowa 1.2</p> <p>Działania z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych opracowywane są na podstawie aktualnej wiedzy naukowej dotyczącej skuteczności oddziaływań profilaktycznych.</p>	<p>wskaźnik 1.2</p> <p>Zestawienie dokumentów, analiz, wyników diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów/wychowanków, raportów itp., wykorzystanych do opracowania założeń i planowania działań w programie wychowawczo-profilaktycznym na dany rok szkolny.</p>
<p>składowa 1.3</p> <p>Planowanie działań z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych oparte jest na analizie potrzeb danej szkoły/placówki, zgodnie z wynikami corocznej diagnozy szkolnej.</p>	<p>wskaźnik 1.3</p> <p>Wykaz zidentyfikowanych potrzeb, wynikający z diagnozy potrzeb uczniów/wychowanków, opracowane wnioski i rekomendacje dla działań wychowawczych i profilaktycznych dotyczących promocji zdrowia psychicznego.</p>

Standardy realizacji

STANDARD 2

Szkoła/placówka wspiera czynniki warunkujące zdrowie psychiczne i dobre funkcjonowanie uczniów/wychowanków i redukuje czynniki zwiększające ryzyko wystąpienia zaburzeń zdrowia psychicznego. Zapewnia warunki do rozwoju zainteresowań i rozwijania talentów uczniów/wychowanków w bezpiecznym środowisku oraz aktywnie wspierając działania prospołeczne.

Definicja

Szkoła/placówka jest środowiskiem chroniącym dzieci i młodzież przed rozwojem problemów zdrowia psychicznego. Tworzy warunki sprzyjające zdrowiu psychicznemu, wspomagając uczniów/wychowanków w budowaniu odporności psychicznej (wg koncepcji *resilience*). Wzmacnia indywidualne czynniki chroniące, w szczególności związane z:

- 1) adekwatną samooceną i poczuciem sprawczości;
- 2) rozwijaniem pasji i zainteresowań;
- 3) odpowiedzialną aktywną, prospołeczną postawą;
- 4) umiejętnością radzenia sobie z emocjami i stresem;
- 5) umiejętnościami społecznymi (jak: komunikowanie się z innymi, budowanie relacji, rozwiązywanie konfliktów).

Szkoła/placówka wzmacnia czynniki chroniące związane ze szkołą, tj.:

- 1) buduje poczucie przynależności (więź ze szkołą /placówką);
- 2) tworzy warunki do osiągnięcia sukcesu i rozpoznawania własnych możliwości i zdolności;
- 3) promuje postawę współodpowiedzialności w grupie rówieśniczej;
- 4) tworzy środowisko szkolne, które nie akceptuje przemocy i reaguje na nią.

Szkoła/placówka aktywnie wspiera również prorozwojową i prospołeczną aktywność uczniów/wychowanków sprzyjającą aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 2.1</p> <p>Szkoła/placówka oferuje uczniom/wychowankom różnorodne formy rozwijania ich talentów, zdolności, umiejętności i zainteresowań.</p>	<p>wskaźnik 2.1</p> <p>Wykaz zajęć (edukacyjnych, kółek zainteresowań, warsztatów, projektów, zajęć ze specjalistami itp.) dostępnych dla uczniów/wychowanków w danym roku szkolnym.</p>
<p>składowa 2.2</p> <p>Szkoła/placówka oferuje uczniom/wychowankom różnorodne formy zajęć wspierających rozwój umiejętności kluczowych dla obszaru zdrowia psychicznego.</p>	<p>wskaźnik 2.2</p> <p>Wykaz zajęć, spotkań, warsztatów organizowanych w szkole/placówce w danym roku szkolnym.</p>
<p>składowa 2.3</p> <p>Szkoła/placówka tworzy warunki do organizacji grup wsparcia rówieśniczego na swoim terenie.</p>	<p>wskaźnik 2.3</p> <p>Plan działania grup wsparcia rówieśniczego na terenie szkoły/placówki, określający cele, formy i zakres działania grup oraz wyznaczający osoby sprawujące opiekę merytoryczną nad tymi działaniami.</p>

STANDARD 3

Szkoła/placówka zapewnia dzieciom i młodzieży pomoc psychologiczno-pedagogiczną, wspierając pozytywną adaptację uczniów/wychowanków oraz udzielając zindywidualizowanej pomocy.

Definicja

Pozytywna adaptacja uczniów/wychowanków rozumiana jest jako taki sposób funkcjonowania ucznia, który pozwala na realizację zadań rozwojowych. Pozytywna adaptacja uczniów/wychowanków jest rozumiana jako brak zaburzeń zdrowia psychicznego i zdolność do pełnego realizowania zadań rozwojowych. Szkoła/placówka wspiera dzieci i młodzież w rozwijaniu indywidualnych umiejętności, w tym umiejętności zaspokajania własnych potrzeb. Udziela pomocy odpowiadającej na indywidualne potrzeby uczniów/wychowanków z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, wspierając adekwatną realizację zadań rozwojowych i wspomagając strategie konstruktywnego rozwiązywania problemów.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 3.1</p> <p>Dyrektor szkoły/placówki na podstawie analizy potrzeb, określa formy i zakres pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zapewnia dostęp do specjalistów szkolnych.</p>	<p>wskaźnik 3.1</p> <p>Wykaz i zakres tematyczny zajęć/konsultacji prowadzonych z uczniami/wychowankami lub na ich rzecz przez nauczycieli i specjalistów szkolnych oraz liczba uczniów/wychowanków objętych pomocą.</p>
<p>składowa 3.2</p> <p>Szkoła/placówka wdraża projekty i programy profilaktyczne z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym.</p>	<p>wskaźnik 3.2</p> <p>Wykaz projektów i programów realizowanych w danym roku szkolnym.</p>

STANDARD 4

Szkoła/placówka zapewnia warunki do podejmowania działań z zakresu wczesnej interwencji kryzysowej wobec uczniów/wychowanków.

Definicja

Kryzys jest indywidualnym i subiektywnym odczuwaniem przez daną osobę określonej sytuacji jako zagrażającej, wyczerpującej jej zasoby i powodującej cierpienie emocjonalne. Interwencja opierająca się na zapewnieniu wsparcia i poczucia bezpieczeństwa stanowi skuteczną formę pomocy dostępnej i udzielanej w szkole/placówce uczniowi/wychowankowi w kryzysie.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 4.1</p> <p>Dyrektor szkoły/placówki zapewnia przeszkolenie całej kadry pedagogicznej i niepedagogicznej w zakresie podstawowych założeń i zasad interwencji kryzysowej.</p>	<p>wskaźnik 4.1</p> <p>Wykaz szkoleń, konsultacji zorganizowanych w szkole/placówce.</p>

<p>składowa 4.2</p> <p>Dyrektor szkoły/placówki zapewnia możliwość korzystania z materiałów edukacyjnych z zakresu interwencji kryzysowej.</p>	<p>wskaźnik 4.2</p> <p>Lista dostępnych materiałów edukacyjnych dotyczących podstaw interwencji kryzysowej.</p>
<p>składowa 4.3</p> <p>Na terenie szkoły/placówki funkcjonuje szkolny zespół reagowania kryzysowego, odpowiedzialny za podejmowanie działań interwencyjnych.</p>	<p>wskaźnik 4.3</p> <p>Powołany szkolny zespół reagowania kryzysowego (osoba koordynująca, członkowie i członkinie).</p>
<p>składowa 4.4</p> <p>Szkolny zespół reagowania kryzysowego, na podstawie diagnozy szkolnej identyfikuje potencjalne zagrożenia w obszarze zdrowia psychicznego i opracowuje listę niezbędnych procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych.</p>	<p>wskaźnik 4.4</p> <p>Lista opracowanych procedur reagowania w określonych sytuacjach kryzysowych.</p>
<p>składowa 4.5</p> <p>Szkolny zespół reagowania kryzysowego podejmuje ścisłą współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz innymi podmiotami świadczącymi pomoc w sytuacji kryzysu.</p>	<p>wskaźnik 4.5</p> <p>Dokumentacja potwierdzająca współpracę (notatki ze spotkań, konsultacji, szkoleń, itp.; porozumienie o współpracy z instytucjami, podmiotami świadczącymi pomoc w kryzysie).</p>

STANDARD 5

Szkoła/placówka tworzy warunki dla aktywnego uczestnictwa rodziców/osób sprawujących opiekę w działaniach profilaktycznych z zakresu promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki zaburzeń psychicznych.

Definicja

Silna i bezpieczna więź z rodzicami/osobami sprawującymi opiekę, wsparcie, pozytywne relacje rodzinne oraz zaangażowanie w sprawy dziecka są jednymi z najważniejszych czynników chroniących przed zaburzeniami psychicznymi wśród dzieci i młodzieży. Szkoła/placówka tworzy warunki do udzielania wsparcia rodzicom/osobom sprawującym opiekę w rozwijaniu kompetencji wychowawczych i profilaktycznych.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 5.1</p> <p>Szkoła/placówka współpracuje z rodzicami (osobami sprawującymi opiekę) uczniów objętych bezpośrednią pomocą lub/i poradnictwem psychologiczno-pedagogicznym.</p>	<p>wskaźnik 5.1</p> <p>Dokumentacja z przebiegu współpracy (notatki ze spotkań, konsultacji, itp.).</p>

<p>składowa 5.2</p> <p>W szkole/placówce udostępniane są informacje o ofercie i zasadach korzystania z pomocy specjalistycznej dla uczniów/wychowanków oraz ich rodziców/osób sprawujących opiekę, w tym o ofercie poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>wskaźnik 5.2</p> <p>Oferta pomocy specjalistycznej udostępniona przez szkołę/placówkę, w postaci ulotek, broszur, informacji na stronie internetowej placówki, informacji przekazywanych podczas spotkań nauczycieli z rodzicami.</p>
<p>składowa 5.3</p> <p>Szkoła/placówka pozyskuje od rodzica/osoby sprawującej opiekę informację zwrotną dotyczącą przebiegu i efektów pomocy udzielonej uczniowi/wychowankowi oraz potrzeb (zarówno dziecka, jak i rodzica) w tym zakresie.</p>	<p>wskaźnik 5.3</p> <p>Dokumentacja (np. ankieta, notatka z przebiegu konsultacji).</p>

STANDARD 6

W działaniach z zakresu profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego szkoła/placówka podejmuje współpracę z ośrodkiem środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży w zakresie promocji zdrowia psychicznego oraz wsparcia uczniów/wychowanków doświadczonych kryzysami psychicznymi z trudnościami w funkcjonowaniu w środowisku.

Definicja

Współpraca szkół/placówek z ośrodkami środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (I stopień referencyjności) oraz środowiskowymi centrami zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (II stopień referencyjności) stanowi wsparcie dla szkoły/placówki w zakresie udzielania specjalistycznej, dostosowanej do indywidualnych potrzeb, pomocy psychologicznej w środowisku ucznia/wychowanka.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 6.1</p> <p>Współpraca z ośrodkiem obejmuje prowadzenie – przez osoby pracujące w ośrodkach – szkoleń i różnorodnych działań z zakresu ochrony zdrowia psychicznego dla kadry pedagogicznej i niepedagogicznej szkoły, uczniów/wychowanków, rodziców/osób sprawujących opiekę zgodnie z potrzebami szkoły/placówki.</p>	<p>wskaźnik 6.1</p> <p>Wykaz szkoleń, warsztatów, konsultacji, sesji koordynacyjnych i innych działań podjętych w ramach współpracy.</p>
<p>składowa 6.2</p> <p>Szkoła/placówka wraz z ośrodkami środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży określa zasady współpracy na rzecz uczniów/wychowanków oraz ich rodziców/osób sprawujących opiekę.</p>	<p>wskaźnik 6.2</p> <p>Porozumienie o współpracy pomiędzy szkołą/placówką, a ośrodkami środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.</p>

<p>składowa 6.3</p> <p>Szkoła/placówka współpracuje z terapeutami środowiskowymi w zakresie realizacji programów profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego skierowanych do rodziny i środowiska wychowawczego (rodziców/osób sprawujących opiekę wychowawców) dotyczących wspierania i rozwoju ucznia/wychowanka z problemami zdrowia psychicznego oraz adresowanej do dzieci i młodzieży edukacji i socjoterapii rozwijającej kompetencje społeczne.</p>	<p>wskaźnik 6.3</p> <p>Plan współpracy na dany rok szkolny (zawierający obszary współpracy, cele, harmonogram, przyjęte metody i formy współpracy), przyjęty w ramach porozumienia z ośrodkiem środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.</p>
---	---

Standardy efektu

STANDARD 7

Efektom monitorowanych i ewaluowanych działań z obszaru profilaktyki zaburzeń psychicznych jest wzrost świadomości w zakresie ochrony zdrowia psychicznego wśród uczniów, ich rodziców i opiekunów oraz ograniczenie problemów z obszaru zdrowia psychicznego, w tym liczby uczniów/wychowanków wymagających specjalistycznej opieki.

Definicja

Szkoła/placówka prowadzi systematyczną ewaluację podjętych działań z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych w danym roku szkolnym.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 7.1</p> <p>Szkoła/placówka systematycznie monitoruje poziom występowania problemów z zakresu zaburzeń zdrowia psychicznego wśród uczniów/wychowanków.</p>	<p>wskaźnik 7.1</p> <p>Liczba uczniów/wychowanków objętych opieką specjalistyczną na terenie szkoły/placówki w danym roku szkolnym oraz liczba uczniów/wychowanków objętych opieką specjalistyczną poza szkołą/placówką w danym roku szkolnym (jeśli uzyskanie takich danych jest możliwe).</p>
<p>składowa 7.2</p> <p>Szkoła/placówka opracowuje wnioski i rekomendacje wynikające z ewaluacji działań w zakresie profilaktyki zaburzeń psychicznych prowadzonych w szkole/placówce. Szkoła/placówka tworzy plan działań z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych na podstawie wniosków i rekomendacji z procesu ewaluacji.</p>	<p>wskaźnik 7.2</p> <p>Zestawienie wniosków z przeprowadzonych działań oraz rekomendacji na przyszłość.</p>
<p>składowa 7.3</p> <p>Szkoła/placówka opracowuje wnioski i rekomendacje wynikające z ewaluacji działań w zakresie profilaktyki zaburzeń psychicznych prowadzonych w szko-</p>	<p>wskaźnik 7.3</p> <p>Zestawienie wniosków z przeprowadzonych działań oraz rekomendacji na przyszłość.</p>

le/placówce. Szkoła/placówka tworzy plan działań z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych na podstawie wniosków i rekomendacji z procesu ewaluacji.	
---	--

S5: Standardy, zasady i formy współpracy¹ przedszkola, szkoły i innej placówki systemu oświaty z otoczeniem/środowiskiem lokalnym na rzecz realizacji skutecznych i efektywnych działań promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń psychicznych

Adresatami standardów są przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, inne placówki systemu oświaty m.in. młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Adresatami końcowymi standardów są odpowiednio dzieci, uczniowie/wychowankowie oraz ich rodzice/osoby sprawujące opiekę, dyrektorzy placówek oraz pracująca w tych placówkach kadra pedagogiczna i niepedagogiczna.

¹ W poniższych standardach termin „współpraca” odnosi się do współpracy szkoły/placówki ze środowiskiem lokalnym na rzecz realizacji zadań z obszaru promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych oraz profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego.

Standardy wejściowe

STANDARD 1

Szkoła/placówka podejmuje współpracę ze środowiskiem lokalnym pozwalającą osiągnąć efekt synergii w realizacji zadań z obszaru promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych oraz profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego.

Definicja

Współpraca jest rozumiana jako podejmowanie wspólnych działań wzajemnie zgodnych i uzupełniających się w celu osiągnięcia obopólnych korzyści i efektu synergii.

Środowisko lokalne tworzą społeczność lokalna oraz instytucje i organizacje realizujące zadania na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży działające w najbliższym otoczeniu szkoły, m.in. fundacje i stowarzyszenia, inne szkoły i placówki oświatowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki doskonalenia nauczycieli, ośrodki zdrowia, ośrodki środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży, placówki funkcjonujące w ramach systemu pomocy społecznej, policja, domy kultury, lokalni przedsiębiorcy.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 1.1</p> <p>Współpraca szkoły/placówki ze środowiskiem lokalnym służy tworzeniu lub wzbogacaniu warunków realizacji skutecznych i efektywnych działań profilaktycznych i promocji zdrowia, integracji ze społecznością lokalną i rozwijaniu potencjału zarówno szkoły/placówki, jak i środowiska społecznego, w którym działa.</p>	<p>wskaźnik 1.1</p> <p>Opis polityki szkoły/placówki wobec współpracy ze środowiskiem lokalnym zawarty w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły/placówki.</p>
<p>składowa 1.2</p> <p>Szkoła/placówka realizuje działania na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia w modelu współpracy partnerskiej opartym na zasadzie wspólnego planowania, organizowania i realizacji zadań przez wszystkie zaangażowane podmioty.</p>	<p>wskaźnik 1.2</p> <p>Informacja zawierająca porozumienie o współpracy oraz procedury współpracy szkoły/placówki z podmiotami środowiska lokalnego zawarta w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły/placówki.</p>
<p>składowa 1.3</p> <p>Działania szkoły/placówki z obszaru promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych oraz profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego są spójne z gminnym programem profilaktyki i realizowane we współpracy z jednostką samorządu terytorialnego, na terenie którego funkcjonuje szkoła.</p>	<p>wskaźnik 1.3</p> <p>Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły/placówki uwzględniający założenia gminnego programu profilaktyki.</p>

STANDARD 2

Szkoła/placówka planuje współpracę ze środowiskiem lokalnym na podstawie analizy potrzeb i zasobów własnych oraz środowiska lokalnego.

Definicja

Analiza potrzeb i zasobów szkoły/placówki oraz zasobów środowiska, w którym funkcjonuje jest kluczowym elementem poprzedzającym właściwe zaplanowanie wszystkich działań w ramach współpracy szkoły/placówki ze społecznością lokalną i instytucjami obecnymi w najbliższym otoczeniu. Ocena potencjału szkoły/placówki obejmuje badanie możliwości zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb z wykorzystaniem zasobów własnych szkoły/placówki oraz zidentyfikowanie deficytów i obszarów, w jakich potrzebne jest wsparcie ze strony podmiotów zewnętrznych.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 2.1</p> <p>Szkoła/placówka rozpoznaje własne potrzeby i możliwości w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego.</p>	<p>wskaźnik 2.1</p> <p>Zestaw zidentyfikowanych potrzeb szkoły/placówki, które mogą zostać zaspokojone we współpracy ze środowiskiem lokalnym.</p>

<p>składowa 2.2</p> <p>Szkoła/placówka dokonuje identyfikacji zasobów środowiska lokalnego pod kątem realizacji zadań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia (m.in. potencjalnych partnerów, zasobów materialnych, organizacyjnych, finansowych, intelektualnych itp.).</p>	<p>wskaźnik 2.1</p> <p>Mapa zasobów środowiska lokalnego (zasobów osobowych, materialnych, organizacyjnych, finansowych, intelektualnych itp.).</p>
<p>składowa 2.3</p> <p>Zidentyfikowane obszary współpracy, zakres zadań realizowanych we współpracy z poszczególnymi partnerami, sposoby i harmonogram realizacji zadań oraz oczekiwane wyniki określone są w planie współpracy szkoły ze środowiskiem lokalnym, który stanowi element programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły/placówki.</p>	<p>wskaźnik 2.3</p> <p>Plan współpracy (inicjatyw, form, zasad i obszarów) z lokalnym środowiskiem będący elementem programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły/placówki.</p>

Standardy realizacji

STANDARD 3

Szkoła/placówka organizuje współpracę z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym na podstawie zasad, które umożliwiają osiągnięcie celów promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych oraz profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego.

Definicja

Szkoły/placówki powinny w realizacji zadań z obszaru promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i zaburzeń zdrowia psychicznego kierować się zasadą „szkoły otwartej”, tworzącej uczniom/wychowankom oraz ich rodzicom/osobom sprawującym opiekę możliwość dostępu do oferty organizacji działających w najbliższym środowisku szkoły/placówki, mając na względzie, że instytucje środowiska lokalnego są ważnymi partnerami społecznymi mogącymi wspierać działalność dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą szkoły. Współpraca z instytucjami i organizacjami wymaga obopólnego uzgadniania zasad i porozumienia między stronami. Warunki realizacji działalności wychowawczo-profilaktycznej na terenie placówki dla organizacji działających w lokalnym środowisku powinny zostać ustalone zgodnie z zapisami w ustawie Prawo Oświatowe określającymi ramy tej współpracy.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 3.1</p> <p>Szkoła/placówka aktywnie przyczynia się do rozwoju inicjatyw lokalnych na rzecz promocji zdrowia i profilaktyki, w miarę możliwości uczestniczy także w podejmowanych w społeczności lokalnej działaniach profilaktycznych i promujących zdrowie.</p>	<p>wskaźnik 3.1</p> <p>Liczba inicjatyw oferowanych przez szkołę/placówkę oraz inicjatyw lokalnych, w których szkoła/placówka uczestniczyła w danym okresie (np. roku szkolnym).</p>

<p>składowa 3.2</p> <p>Szkoła/placówka stwarza na swoim terenie warunki do realizacji działalności profilaktycznej i promocji zdrowia dla instytucji współpracujących na ustalonych wspólnie zasadach.</p>	<p>wskaźnik 3.2</p> <p>Opracowane zasady określające warunki współpracy szkoły/placówki z instytucjami zewnętrznymi, m.in. zasady prowadzenia na terenie szkoły zajęć edukacyjnych i programów profilaktycznych lub promocji zdrowia przez osoby z zewnątrz, zasady dzielenia się zasobami szkoły/placówki z lokalnymi organizacjami i udostępniania przestrzeni szkolnych (np. wynajmu sal, udostępniania boiska lub biblioteki poza godzinami pracy szkoły/placówki itp.).</p>
<p>składowa 3.3</p> <p>Współpracę ze środowiskiem lokalnym organizuje dyrektor szkoły/placówki i wskazane przez niego osoby pracujące w szkole. W szkole/placówce może zostać powołany zespół koordynujący współpracę, którego zadaniem jest planowanie, koordynowanie, monitorowanie oraz ocena realizacji działań ujętych w planie współpracy.</p>	<p>wskaźnik 3.3</p> <p>W ramach zadań zespołu koordynującego opracowanie i realizację zadań z zakresu promocji zdrowia (w tym dotyczących zaburzeń zdrowia psychicznego i zachowań ryzykownych) określone są zadania z obszaru współpracy ze środowiskiem lokalnym (Standardy wspólne, standard 1, składowa 1.1).</p>
<p>składowa 3.4</p> <p>W planowanie i realizację współpracy ze środowiskiem lokalnym włączane są wszystkie grupy społeczności szkolnej/placówki (uczniowie/wychowankowie, kadra pedagogiczna i niepedagogiczna, rodzice/osoby sprawujące opiekę).</p>	<p>wskaźnik 3.4</p> <p>W planie współpracy ze środowiskiem lokalnym wskazany jest sposób zaangażowania i rola poszczególnych grup społeczności szkoły/placówki w realizacji zadań.</p>
<p>składowa 3.5</p> <p>Realizacja współpracy podlega regularnemu monitorowaniu i bieżącej ocenie. Prowadzona jest stała wymiana informacji z partnerami w celu modyfikacji planu działań.</p>	<p>wskaźnik 3.5</p> <p>Dokumentacja potwierdzająca proces monitorowania planu współpracy i uzgodnień między partnerami (np. raporty, notatki ze spotkań, korespondencja mailowa itp.).</p>

STANDARD 4

Formy współpracy szkoły/placówki ze środowiskiem lokalnym zapewniają osiągnięcie założonych celów oraz efektywną realizację współpracy w obszarze promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych oraz profilaktyki zaburzeń psychicznych.

Definicja

Współpraca przedszkoli, szkół i pozostałych placówek z instytucjami i organizacjami w ich środowisku lokalnym powinna obejmować szeroki i różnorodny zakres form działań uwzględniających potrzeby, oczekiwania i możliwości wszystkich zaangażowanych stron.

Formy współpracy powinny być adekwatne do charakteru zaplanowanych działań, a także dostosowane do potrzeb i możliwości rozwojowych adresatów, w szczególności uczniów/wychowanków oraz specyfiki przedszkola, szkoły/placówki i środowiska lokalnego.

Wykorzystywane są strategie i działania, których skuteczność została potwierdzona w badaniach naukowych. Nie są rekomendowane akcje o niesprawdzonej skuteczności w zakresie eliminowania, redukcji czy kompensowania istotnych czynników ryzyka, takie jak na przykład krótkie akcje (konkursy, festyny, pikniki) niebędące elementem kompleksowej strategii profilaktycznej, objazdowe spektakle teatrów profilaktycznych, spotkania z osobami wychodzącymi z uzależnienia, prelekcje oparte na przekazie wzbudzającym lęk itp.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 4.1</p> <p>Współpraca szkoły/placówki ze środowiskiem lokalnym obejmuje różnorodne formy adekwatne do przyjętych celów i zadań oraz odbiorców działań.</p>	<p>wskaźnik 4.1</p> <p>Opis zaplanowanych form współpracy szkoły/placówki z podmiotami środowiska lokalnego odnosi się do celów, zadań oraz adresatów działań określonych w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły/placówki.</p>
<p>składowa 4.2</p> <p>Wybór metod i form współpracy szkoły/placówki z instytucjami środowiska lokalnego dokonywany jest na podstawie aktualnej wiedzy dotyczącej skutecznych i efektywnych działań profilaktycznych i promocji zdrowia.</p>	<p>wskaźnik 4.2</p> <p>Dokumentacja z przebiegu realizacji działań z udziałem uczniów/wychowanków na rzecz społeczności lokalnej, w tym wolontariatu.</p>
<p>składowa 4.3</p> <p>W ramach współpracy szkoły/placówki z instytucjami lokalnymi uwzględniane są formy działania angażujące uczniów/wychowanków w aktywności na rzecz społeczności lokalnej, takie jak: wolontariat, projekty edukacyjne w terenie, inicjatywy społeczne i in.</p>	<p>wskaźnik 4.3</p> <p>Liczba uczniów/wychowanków zaangażowanych w aktywności na rzecz społeczności lokalnej i wolontariat.</p>

Standardy efektu

STANDARD 5

Szkoła/placówka dokonuje oceny przebiegu współpracy ze środowiskiem lokalnym i jej efektów.

Definicja

Działaniem domykającym proces współpracy szkoły/placówki ze środowiskiem lokalnym w danym okresie (np. roku szkolnym) jest ocena efektów podjętych działań. Jej wyniki służą poprawie i doskonaleniu współpracy, umożliwiają korektę planu współpracy w kolejnym okresie oraz sformułowanie rekomendacji na przyszłość służących wzmocnieniu ważnych dla szkoły/placówki obszarów i kierunków współpracy. Ocena przebiegu współpracy ze środowiskiem lokalnym jest integralnym elementem analizy działalności prowadzonej przez szkołę/placówkę w obszarze promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych i zaburzeń zdrowia psychicznego.

Opis standardu	Co może oznaczać w praktyce
<p>składowa 5.1</p> <p>Określone są zasady prowadzenia analiz skuteczności i efektywności działań podejmowanych w ramach współpracy lokalnej.</p>	<p>wskaźnik 5.1</p> <p>Plan oceny współpracy szkoły/placówki ze środowiskiem lokalnym zawierający cele, opis zadań, narzędzi, wskaźników, sposobu opracowania i wykorzystania wyników ewaluacji (element planu opisanego w Standardach wspólnych, standardzie 6, składowej 6.1).</p>
<p>składowa 5.2</p> <p>Ocena działań podejmowanych przez szkołę/placówkę w ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym prowadzona jest w celu określenia oceny skuteczności, użyteczności, trafności i efektywności działań, które zostały zaplanowane, a wnioski z ewaluacji są uwzględniane przy tworzeniu planu współpracy w kolejnym okresie.</p>	<p>wskaźnik 5.2</p> <p>Raport oceniający efektywność i zawierający rekomendacje dotyczące modyfikacji planu współpracy na kolejny rok szkolny (dokument określony w Standardach wspólnych, standardzie 6, składowej 6.1).</p>
<p>składowa 5.3</p> <p>Ocena działań szkoły/placówki w obszarze współpracy na rzecz promocji zdrowia, profilaktyki zachowań ryzykownych oraz profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego realizowana jest z udziałem wszystkich grup społeczności szkolnej (kadry pedagogicznej, uczniów i uczennic, rodziców).</p>	<p>wskaźnik 5.3</p> <p>Opis metod i narzędzi zastosowanych do oceny współpracy szkoły/placówki ze środowiskiem lokalnym w poszczególnych grupach: kadry pedagogicznej, uczennic i uczniów, rodziców.</p>